

tion in court and the possibilities of defending this right.

In the work we used the general dialectical method, general scientific methods of cognition (analysis and synthesis, induction and deduction, comparative law and formal legal methods). As the main methods used analysis, synthesis, modeling.

In the article critical analysis is subjected to procedural guarantees in cases of administrative claims of subjects of power authorities to individuals and legal entities to establish restrictions on the exercise of their right to freedom of peaceful assembly. It was concluded that the lack of information on the submission to the defendant in administrative cases of executive bodies and local self-government bodies of the establishment of restrictions on the exercise of the right to freedom of peaceful assembly of a summons on the time, date and place of consideration of such a case constitutes a significant obstacle to the protection of the defendant the exercise of his subjective right to a peaceful assembly through the use of his rights as a party to the process, procedural rights to defend his own legal position in the case. Awareness of the subject that the court will consider a case directly related to his right to freedom of peaceful assembly is an integral part of the right to a fair trial, as indicated by the European Court of Human Rights in its decisions.

The lack of confirmation of the receipt of such subpoenas or communications to defendants leads to a violation of the principles of justice, in particular discretion, the right to protection, the rule of law and access to justice, makes it impossible for the court to present a legal position of the defendant for consideration when adopting a substantiated and motivated court decision that would be based on an objective, complete and impartial investigation of the circumstances of the case, in strict accordance with the norms of administrative procedural law. substantive law.

The existing norms of positive law, in particular those contained in the Code of Administrative Justice of Ukraine, the legal position of the Supreme Court in similar cases, certifies that the defendant's lack of knowledge of the existence of a lawsuit against the defendant, deprivation of the latter's ability to file an appeal for an administrative suit, and to present his own legal position for the subject of a dispute, becomes the legal basis for filing a cassation appeal and the court's revocation of the cassation instance decisions of the courts of the first and appellate instances.

Keywords: *summons, information, administrative case, the right to freedom of peaceful assembly, restrictions on the exercise of the right to freedom of peaceful assembly, subject of authority.*

УДК 342.9

Палій Є.А. ©

здобувач

(Університет митної справи та фінансів)

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-1-84-88

ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ, ЯКІ ВИРІШУЮТЬСЯ У СПРОЩЕНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Надано характеристику публічно-правових спорів, які розглядаються у спрощеному провадженні адміністративному судочинстві. Звернуто увагу на те, що втілення в адміністративне судочинство такої форми позовного провадження, як спрощене дає низку позитивних моментів, а саме: захист прав, свобод та інтересів особи здійснюється в короткі строки (окремі види публічно-правових спорів розглядаються протягом доби); зменшується навантаження на суди; відсутнє затягування процесу. Зазначено, що особливою категорією справ, які розглядаються у спрощеній позовній формі, є термінові справи, та з'ясовано їх особливості.

Ключові слова: *адміністративне судочинство, позовне провадження, спрощене позовне провадження, публічно-правовий спір.*

Постановка проблеми. Відповідно до КАСУ за правилами спрощеного позовного провадження розглядаються справи незначної складності. КАСУ також надає право сторонам справи та суду розглянути будь-яку адміністративну справу за правилами спрощеного позовного провадження якщо вона не віднесена до юрисдикції адміністративного суду, за винятком справ, зазначених у ч. 4 ст. 257 КАСУ.

Стрімке збільшення адміністративних справ в порядку загального позовного провадження й призвело до виникнення «позовного спрощеного провадження» як спрощеної (прискореної) форми адміністративного судочинства. Таку новостворену форму роз-

гляду справ в порядку позовного провадження слід розглядати крізь призму «прискореного судочинства».

КАСУ передбачає перелік справ, які можуть розглядатися за правилами спрощеного провадження, інші за прискореними процесуальними строками, але за правилами загального позовного провадження. Одна категорії справ розглядаються у порядку письмового провадження без виклику сторін, інші з викликом сторін. Все це врешті-решт призводить до існування певних проблем стосовно правозастосування під час розгляду та вирішення публічно-правових спорів в порядку спрощеного провадження.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблематика скорочених процедур в адміністративному судочинстві привертала увагу багатьох вчених, серед яких варто виділити праці таких, як: В.І. Бобрик, М.В. Вербіцька, Г.В. Власова, К.В. Гусаров, Н.А. Громошина, А.О. Загма, В.В. Комаров, Т.М. Кучер, Н.С. Карпов, В.Я. Корсун, Л.М. Лобойко, Д.Д. Луспеник, В. І. Тertiшніков, О. І. Угриновська, І. В. Удальцова, С. Я. Фурса, К. А. Царгородцева, А.В. Форостяний, М.Й. Штефан, А.В. Шабалін, В. В. Ярков та ін. Однак скорочені провадження в адміністративному судочинстві майже залишаються не вивченими. Недостатня увага приділяється й зарубіжному досвіду застосування в адміністративній юстиції скорочених процедур судочинства.

Мета статті полягає у здійсненні характеристики окремих публічно-правових спорів, які розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження, з'ясування особливостей їх розгляду та проблем правового регулювання..

Виклад основного матеріалу. Практично всі публічно-правові спори можуть бути розглянуті за правилами спрощеного позовного провадження, як це передбачено у ст. 257 КАСУ.

Однак, окремі категорії публічно-правових спорів розглядаються за правилами спрощеного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні). Згідно зі ст. 263 КАСУ до цих категорій адміністративних справ належать справи щодо:

1) оскарження бездіяльності суб'єкта владних повноважень або розпорядника інформації щодо розгляду звернення або запиту на інформацію;

2) оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг;

3) припинення за зверненням суб'єкта владних повноважень юридичних осіб чи підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців у випадках, визначених законом, чи відміни державної реєстрації припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців;

4) стягнення грошових сум, що ґрунтуються на рішеннях суб'єкта владних повноважень, щодо яких завершився встановлений цим Кодексом строк оскарження та сума яких не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

5) оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо в'їзду (виїзду) на тимчасово окуповану територію.

Окремі публічно-правові спори розглядаються за правилами спрощеного провадження, але вони є терміновими. Так, згідно зі ст. 268 КАСУ У справах, визначених статтями 273-277, 280-283, 285-289 КАСУ, щодо подання позовної заяви та про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки на офіційну електронну адресу, а за її відсутності - кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку.

До цих категорій публічно-правових спорів відносяться такі ст. 273 КАСУ «Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій», ст. 274 КАСУ «Особливості провадження у справах щодо уточнення списку виборців», ст. 275 КАСУ «Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, інформаційних агентств, підприємств, установ, організацій, їхніх посадових та службових осіб, творчих працівників засобів масової інформації та інформаційних агентств, які порушують зако-

нодавство про вибори та референдум», ст. 276 КАСУ «Особливості провадження у справах щодо оскарження дій або бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, партії (блоку), місцевої організації партії, їхніх посадових осіб та уповноважених осіб, ініціативних груп референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу», ст. 277 КАСУ «Особливості провадження у справах, пов'язаних із виборами Президента України», ст. 280 КАСУ «Особливості провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань», ст. 281 КАСУ «Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань», ст. 282 КАСУ «Особливості провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони», ст. 283 КАСУ «Особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів», ст. 285 КАСУ «Особливості провадження у справах про дострокове припинення повноважень народного депутата України в разі невиконання ним вимог щодо несумісності», ст. 286 КАСУ «Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності», ст. 287 КАСУ «Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця», ст. 288 КАСУ «Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу примусового повернення чи примусового видворення іноземців або осіб без громадянства за межі території України», ст. 289 КАСУ «Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу затримання іноземців або осіб без громадянства».

Вищенаведені категорії адміністративних справ є терміновими. Варто звернути увагу на те, що поняття «термінова справа» законодавець не надає.

У тлумачних словниках під поняттям слова «терміновий» розуміють то, що потребує негайного виконання, доставлення або відправлення. З цього можна дійти висновку, що термінові адміністративні справи це справи, які потребують швидкого, негайного розв'язання і тому у законодавстві встановлено дуже стислі строки для їх вирішення. Ці строки значно відрізняються від загальних строків розгляду і вирішення адміністративних справ, які встановлені у КАСУ.

Однак, незважаючи на стислі строки розгляду та вирішення термінових справ це не означає, що вони можуть вирішуватися у спрощеному порядку, який визначений у ст.ст. 258-262 КАСУ і їх можна віднести до справ незначної складності, згідно зі ст. 258 КАСУ.

Вибірчі спори не можна віднести до нескладних; їх розв'язання, як правило, становить суспільний інтерес. Отже, вони потребують вирішення за правилами загального позовного провадження з урахуванням особливостей, визначених у статтях 268-279 Кодексу адміністративного судочинства України. При цьому розгляд виборчих спорів у порядку письмового провадження за підстави, визначеної у ч. 3 ст. 194 КАС, є повністю виправданим [1, с. 137].

Мета спрощеного провадження полягає у тому, щоб сторони могли швидко отримати вирішення справи по суті у справах, які є незначної складності, де зрозумілий предмет спору, предмет доказування є чітко зрозумілим і не потребує зібрання доказів, їх витребування тощо. В матеріалах справи є всі необхідні докази, зібрані всі необхідні матеріали тощо. При розгляді справи у спрощеному провадженні суд також має враховувати, ще не представляє така справа значного суспільного інтересу.

Однак, окремі категорії спрощених термінових справ, хоча й розглядаються у спрощеному порядку, але можуть мати значний суспільний інтерес, потребують зусиль щодо встановлення предмету та засобів доказування, зібрання доказів, їх дослідження. Все це має відбуватися у стислі строки, хоча й за загальною процедурою, строки якої також суттєво звужені. При цьому суд повинен у встановлені КАСУ строки повно та об'єктивно встановити істину по справі та прийняти законне і обґрунтоване судове рішення.

Для прикладу можна навести судову практику, яка має місце при розгляді виборчих спорів, де суд повинен прийняти законне і об'єктивне судове рішення, з врахуванням обмеженого часу для судового захисту.

Наступним видом публічно-правового спору, який віднесено до термінових і який розглядається у скорочені строки та у спрощеному провадженні є спори у справах за

адміністративними позовами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, розгляд яких в порядку адміністративного судочинства врегульовано у ст. 280 КАСУ.

На нашу думку, з метою однакового та правильного застосування законодавства під час розгляду та вирішення справ розглядуваної категорії судам необхідно виходити з такого.

1) надавати належну оцінку доводам позивача щодо обставин для проведення мирного зібрання, які можуть створити реальну загрозу небезпеку заворушень чи злочинів, загрозу здоров'ю населення або правам і свободам інших людей. Висновки суду мають ґрунтуватися на конкретних фактах чи доказах про наявність реальної загрози інтересам національної безпеки та здоров'ю населення.

2) саме собою несвоєчасне повідомлення органів публічної влади про проведення мирного зібрання не може слугувати підставою для задоволення позову про заборону його проведення.

3) при визначенні місця проведення мирного зібрання суд повинен вирішити питання лише до місця, яке визначено організаторами. Суд не повинен визначати інші місця для проведення мирного зібрання. Це стосується і дати проведення мирного зібрання.

4) при вирішенні справ дотримуватися принципу пропорційності – балансу прав та інтересів, у розуміння ст.ст. 8-11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що вимагає від суду дотримуватися певного балансу між забезпеченням безпеки національних інтересів і громадського порядку та забезпеченням дотримання прав громадян, гарантованих Конституцією України. принцип пропорційності орієнтується на співвідношення цілі та засобів для її досягнення, то як ціль, так і засоби мають бути законними, тобто не повинна мати місце ситуація, коли використовувані засоби йдуть врозріз з положеннями конституції і законів [2].

5) при вирішенні публічно-правових спорів щодо реалізації громадянами права на мирні зібрання суди повинні враховувати практику Європейського суду з прав людини, положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та відповідні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Висновки. Втілення в адміністративне судочинство такої форми позовного провадження, як спрощене дає низку позитивних моментів, а саме: захист прав, свобод та інтересів особи здійснюється в короткі строки (окремі види публічно-правових спорів розглядаються протягом доби); зменшується навантаження на суди; відсутнє затягування процесу. Особливою категорією справ, які розглядаються у спрощеній позовній формі є термінові справи. Особливості термінових справ полягають у такому: термінові справи розглядаються за правилами загального позовного провадження, але у стислі строки; відповідач та інші учасники справи повідомляються судом негайно; заявами по суті справи є позовна заява та відзив на позовну заяву (відзив); строки, встановлені у справах, що є терміновими, визначених цією статтею, обчислюються календарними днями і годинами; строки подання позовних заяв і апеляційних скарг, встановлені у справах, визначених цією статтею, не може бути поновлено; копії судових рішень учасникам справи невідкладно надаються або направляються; судові рішення набирають законної сили з моменту їх проголошення.

Бібліографічні посилання

1. Верба, О. Губська, І. Кушнір, Б. Мохончук, Н. Писаренко, П. Романюк, Л. Трофімова. *Вибори Президента України 2019: посібник для суддів* / за ред. Ю. Барабаша. Київ: АК-Group, 2019. 212 с.

2. *Ezelin v. France*, заява № 11800/85, рішення від 26 квітня 1991 року, серія А № 202, п. 52.

Надійшла до редакції 22.04.2019

SUMMARY

Paliy Ye.A. Characterization of public-law disputes which are solved in simplified proceedings. The article deals with the characterization of public-law disputes, which are solved in the simplified administration of administrative proceedings. The article draws attention to the fact that the implementation of such a form of legal proceedings in the administrative procedure as it simplifies gives a number of positive points, namely: protection of the rights, freedoms and interests of the person is carried out in short terms (certain types of public-legal disputes are considered during the day); the burden on the courts decreases; there is no delay in the process. It is noted that a special category of cases

that are dealt with in a simplified claim form are urgent cases and their features are clarified.

Almost all public-legal disputes can be considered under the rules of simplified lawsuit, as stipulated in Art. 257 Code of Administrative Judicial Reconnaissance of Ukraine.

However, certain categories of public-law disputes are considered under the rules of simplified proceedings without notice to the participants of the case (in written procedure).

Implementation of such a form of legal proceedings in administrative proceedings simplifies a number of positive points, namely: protection of the rights, freedoms and interests of the person is carried out in the short term (certain types of public-legal disputes are considered during the day); the burden on the courts decreases; there is no delay in the process. A special category of cases that are dealt with in a simplified claim form are urgent cases. The peculiarities of urgent cases are as follows: urgent cases are dealt with according to the rules of the general lawsuit, but in short terms; the defendant and other participants of the case shall be notified immediately by the court; statements of fact are the statement of claim and the reference to the statement of claim (reference); the terms established for urgent cases, determined by this article, are calculated by calendar days and hours; the time limits for lodging appeals and appeals appearing in cases established by this article can not be renewed; Copies of court decisions to the participants of the case are immediately provided or sent; judicial decisions are coming into force from the moment of their proclamation.

Keywords: *administrative proceedings, proceedings, simplified proceedings, public legal disputes.*

УДК 342.95

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3902-7967>

Розгон О.Г. ©

викладач

(ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»)

DOI:10.31733/2078-3566-2019-1-88-94

ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Висвітлено наукові підходи до визначення елементів механізму адміністративно-правового регулювання. Виявлено основні дві концепції структури механізму адміністративно-правового регулювання: без поділу його складових на групи та з виокремленням обов'язкових і додаткових елементів. З урахуванням особливостей малої приватизації визначено елементи механізму її адміністративно-правового регулювання. Так, до основних елементів механізму адміністративно-правового регулювання малої приватизації запропоновано віднести адміністративно-правові норми, юридичні факти, органи приватизації, суб'єкти посередники між ними та покупцями, які мають державно-владні повноваження суб'єктів адміністративно-правового регулювання та органи, що здійснюють контроль і нагляд за процесом проведення малої приватизації; адміністративно-правові відносини, що виникають, реалізуються і припиняються під час застосування норм адміністративного права; акти реалізації норм права; процедури та правові засоби реалізації адміністративно-правових норм; правові санкції щодо порушників норм права. Додатковими елементами механізму адміністративно-правового регулювання малої приватизації визначено: принципи адміністративно-правового регулювання; правова свідомість і правова культура; акти тлумачення норм права; акти застосування норм права; охоронні правозастосовні акти. Запропоновано напрями нормативного закріплення елементів механізму адміністративно-правового регулювання малої приватизації у Законі України «Про приватизацію державного і комунального майна».

Ключові слова: *мала приватизація, адміністративно-правові відносини, елементи, механізм адміністративно-правового регулювання, адміністративно-правові норми, акти реалізації норм права.*

Постановка проблеми. Процес приватизації в Україні проходив поетапно, застосувались різні організаційно-правові механізми, проте позитивного економічного та соціального ефекту від приватизації не було досягнуто. Наслідком такої політики стало поширення корумпованості, бюрократії, брак достовірної інформації про реальний стан об'єктів приватизації та їх післяприватизаційного використання, домінуючий вплив олігархів, галузевих лобістів, відсутність позитивних економічних та соціальних наслідків. Це пов'язано, на наш погляд, із тим, що приватизація в Україні відбувається хаотично і